

Populiariausias
detektyvų autorius
Prancūzijoje!

NIE KADA NEPA MIRŠTI

A woman with long dark hair, wearing a white dress and a long, flowing red scarf, stands on the edge of a dark, jagged rock formation. She is looking away from the camera towards the right. The background is a dark, textured wall.

MICHEL BUSSI

Alma littera

Prieš penkis mėnesius, 2014 metų vasario 19 dieną

– Atsargiai, Džamalai, žolė ant skardžio bus slidi.

Andrė Žosviakas, „Sirenos“ šeimininkas, čia pat supyko ant sąvės už tuos atsargumo patarimus. Apsivilkęs neperšlampamą apsiaustą jis stovėjo priešais savo viešbučio restorano duris. Virš valgiaraščio pakabinto termometro gyvsidabrio stulpelis vos siekė mėlyną liniją, žyminčią nulį. Beveik jokio vėjo. Vėtrungė, – kaltinės geležies burlaivis, pritvirtintas prie vienos fasado gegnių, – atrodė prišalusi per naktį.

Andrė Žosviakas kurį laiką stebėjo virš paplūdimio brėkštančią dieną, ploną ledo sluoksnį ant automobilių, pastatytų priešais kazino, žvirgždo akmenėlius, prigludusius vienas prie kito it sužvarbę kiaušiniai, palikti kažkokio milžiniško plėšrūno, dar apsnūdusią saulę, sunkiai kylančią virš jūros už negyvo uolos skardžio Pikardijoje, už šimto kilometrų stačiai į rytus.

Džamalas tolo smulkiais žingsneliais. Andrė matė, kaip jis praėjo kazino ir ėmė kopti įkalnia Žano Elijė gatve. Viešbučio šeimininkas šildydamas papūkšnojo delnus. Jau reikėjo patiekti pusryčius negausiems klientams, leidžiantiems žiemos atostogas prie Lamanšo. Iš pradžių jam pasirodė keista: jaunas luošas arabiškštis kas rytą leidžiasi risnoti pasivaikščiojimų taku – viena koja raumeninga, kita baigiasi dirbtine pėda, įtvirtinta į sportbatį. Dabar jis jautė tam vaikinui iš tiesų švelnius jausmus. Kai

pačiam dar nebuvo trisdešimties, kai buvo Džamalo amžiaus, André kiekvieną sekmadienio rytą sukardavo daugiau kaip šimtą kilometrų dviračiu: Iporas–Ivto–Iporas, ir tris valandas niekas jam nekvaršindavo galvos. Taigi apskritai jam buvo suprantama, kad Paryžiaus vaikėzas su savo netikusia koja sulig pirmaisiais saulės spinduliais nori paprakaituoti skardžių slėniuose.

Pasalus Džamalo šešėlis vėl išniro ties laiptų, kylančių į skardžius, kampu ir bemat dingo už kazino šiukšlių konteinerių. „Sirenos“ šeimininkas žengtelėjo į priekį ir prisidegė *Winston* cigaretę. Jis nebuvo vienintelis Iporo gyventojas, kuris atsikėlė nepaisydamas šalčio: tolumoje ant drėgno smėlio išryškėjo du siluetai. Sena ponija už be galo ilgo pavadelio vedėsi mažą juokingą šunytį it kokį nuotolinio valdymo modeliuką su elementais, tokį arogantišką, kad jo isteriškas kiauksėjimas dirgino net žuvėdras. Už poros šimtų metrų nuo jų gan augalotas tipas, susibrukęs rankas į rudą odinę nudėvėtą striukę, stypsojo priešais jūrą, įbedęs į bangas niekinamą žvilgsnį, tarsi pasišovęs atkeršyti horizontui.

Andrė išspjovė nuorūką ir grįžo į viešbutį. Nenorėjo, kad kas pamatytų jį tokį: nesiskutusį, apsiskarmalavusį, sutaršytais plaukais it kokį pirmažmogį, lendantį iš savo olos, kurią ponija kromanjonietė bus jau senokai palikusi.

Džamalas Salaju tiksliai kaip metronomas ropštėsi ant aukščiausio Europos skardžio. Šimtas dvidešimt metrų. Už paskutinių vilų kelias virto pasivaikščiojimų taku. Vaizdas vėrėsi iki Etretato už dešimties kilometrų. Paplūdimio gale Džamalas pastebėjo du smėžuojančius siluetus: senę su mažu šunyčiu ir tipą, nususkusį į jūrą. Trys žuvėdros, turbūt išbaidytos šaižaus pudelio kiauksėjimo, nusklendė nuo skardžio, niekais paversdamos šunyčio pranašumą, paskui pakilo apie dešimt metrų viršum jo.

Pirmas dalykas, kurį Džamalas pamatė kiek toliau už kelrodžio, nurodančio Pajūrio stovyklavietę, buvo raudonas šalikas. Jis kybojo ant aptvaro lyg skelbdamas pavojų. Tokia buvo pirmoji Džamalo mintis.

Pavojus.

Įspėjimas apie griūtį, potvynį, apie kritusį gyvulį.

Paskui čia pat šmėstelėjusi mintis dingo. Tai tik šalikas, pakibęs ant spygliuotos vielos, pamestas kokio nors turistu ir nublokštas jūros platumų vėjo.

Jis sudvejojo, ar sustoti, ar ištempti kaklą ir apžiūrėti tą karantį audinio galą, – visai mažai trūko, kad būtų bėgęs toliau. Tada viskas būtų susiklostę kitaip, viskas būtų pakrypę kita vaga.

Bet Džamalas sulėtino žingsnį, paskui sustojo.

Šalikas atrodė naujas. Švytėjo ryškiu raudoniu. Džamalas jį palietė, ištyrinėjo etiketę.

Kašmyras. *Burberry* kašmyras... Toji audinio skiautė verta solidžios krūvelės pinigų! Atsargiai nukabinęs šaliką nuo aptvaro, Džamalas pagalvojo, kad tuoj nuneš jį į „Sireną“. André Žosviakas visus Ipore pažįsta, jis žinos, ar kas nors pametė šaliką. Jei ne, Džamalas jį pasilikis. Nelėtindamas žingsnio jis paglostė audinį. Dar neaišku, ar grįžęs namo į 4000 gyvenvietę* jis ryšės jį ant savo sportinės aprangos. Kašmyras už penkis šimtus eurų – tai bent būtų pokštas! Bet savo kvartale jis tikrai ras kokią mielą mergytę, kuri mielai apsivynios juo sau kaklą.

Prie bunkerio dešinėje kokio dešimtis avių pasuko į jį galvas. Jos laukė, kad atitirptų žolė, spoksodamos tokiu pat apdūjusiū žvilgsniu kaip tie paikšiai vidurdienį darbe priešais mikrobangų krosnelę.

Iš karto už bunkerio Džamalas pastebėjo merginą.

Akimirksniu įvertino atstumą tarp jos ir skardžio krašto. Mažiau kaip metras! Mergina stovėjo ant stataus daugiau kaip trisdešimties metrų skardžio krašto! Jo smegenys užvirė. Jos lengvapėdiškumui priskyrė ir kitas aplinkybes: lengvą nuolydį iki pragarmės, šerkšnotą žolę; čia užsikorusi šita mergina rizikuoja labiau, nei stovėdama ant pačios aukščiausios trisdešimties aukštų namo palangės.

---

* 4000 gyvenvietė (*La cité des 4000*) – La Kurnevo kvartalas (1971 m. jame buvo 17 000 gyventojų, iš jų 10 800 kilę iš metropolijų, 5500 – iš Šiaurės Afrikos), vėliau nugriautas.

– Panele, ar viskas gerai?

Keturi Džamalo žodžiai nuaidėjo šaltyje. Jokio atsakymo.

Džamalą ir merginą skyrė dar šimto penkiasdešimties metrų atstumas.

Nors buvo labai žvarbu, ji tevilkėjo plačia raudona suknele, perplėšta į dvi dalis – viena jų kadaravo apie bambą ir šlaunis, kita karojo nuo kaklo sulig krūtine, atskleisdama raudono kaip fuksija liemenėlio kaušelį.

Ji drebėjo nuo šalčio.

Graži. Tačiau tą akimirką Džamalui tas vaizdas anaipol nepasirodė erotiškas. Įstabus, jaudinantis, trikdantis – bet nieko, kas galėtų sužadinti seksualinį potraukį. Kai vėl pagalvojo apie tai vėliau, kad jį paaiškintų, tinkamiausias palyginimas, atėjęs jam į galvą, buvo suplėšytas meno kūrinys. Šventvagystė, neatleistinas grožio išniekinimas.

– Ar viskas gerai, panele? – pakartojo jis.

Ji atsisuko į jį. Jis žengė į priekį.

Aukštos žolės siekė kelius, ir jam toptelėjo, kad galbūt mergina nepastebėjo protezo, pritvirtinto prie jo kairės kojos. Dabar jis stovėjo prieš ją. Dešimt metrų. Mergina pasitraukė dar arčiau bedugnės, nugara į pragarmę.

Buvo apsisverkusi, bet versmė, atrodo, jau išsekusi. Dažai aplink akis nutekėję ir išdžiūvę. Džamalui buvo sunku surikiuoti prieštarigus signalus, besigrumdančius jo galvoje.

Pavojus.

Skubus atvejis.

Svarbiausia, jaudulys. Jį užliejęs jaudulys. Dar niekada jis nebuvo matęs tokios gražios moters. Jo atmintyje amžiams įsispaudė tobulas veido ovalas priešais, tarsi užapvalintas dviejų juodų kaip derva plaukų kaskadų glamonės, dvi anglies juodumo akys baltoje kaip sniegas odoje, antakių ir lūpų piešinys, subtilus ir ryškus, lyg trys linijos, nubrėžtos pirštu, suvilgytu kraujyje ir suodžiuose. Vėliau jis pamėgino įvertinti, ar jo sprendimui įtakos turėjo nuostaba – taip pat situacija, nepažįstamosios sielvartas, neišvengiama būtinybė nutverti ją už rankos nelaukiant atsakymo.

– Panele...

Džamalas ištiesė ranką.

– Nesiartinkit, – pratarė mergina.

Veikiau maldaujamai negu įsakmiai. Jos anglies juodumo rainelėse, regis, galutinai išblėso žarijos.

– Gerai, – sulemeno Džamalas. – Gerai. Jūs taip pat nejudėkite, mes niekur neskubame.

Džamalo žvilgsnis slystelėjo begėdiška suknele. Jis įsivaizdavo, kad mergina išėjo iš kazino šimtu metrų žemiau. Vakarais *Sea View* spektaklių salėje vykdavo diskoteka.

Galbūt blogai pasibaigęs kelias iš klubo? Aukšta, liekna, seksuali, mergina turėjo kuo sužadinti geismą. Naktiniai klubai pilni vyriokų, kurie tik to ten ir eina: nusirėkšti vakarėlio bombą.

Džamalas prabilo ramiausiu, koku tik įstengė, balsu:

– Aš iš lėto eisiu į priekį, paduosiu jums ranką.

Mergina pirmą kartą nuleido akis, ir jos žvilgsnis stabtelėjo ties protezu. Ji neįstengė suvaldyti nuostabos, tačiau bemat ją užgniauzė.

– Žengsite bent žingsnelį, aš šoksiu...

– OK, OK, aš nejudu...

Džamalas suakmenėjo, net sulaikė kvapą. Tik jo akys lakstė nuo tos iš niekur išnirusios merginos už dešimties žingsnių iki oranžinės aušros horizonto tolybėse.

„Prisiliuobę vyriokai, kurie gano akis, sekdami kiekvieną šokių aikštelės karalienės judesį, – vėl pagalvojo Džamalas. – Ir tarp jų bent vienas nesveikas, gal ir keletas ganėtinai sugedusių, kad pasektų išeinančią merginą. Ją užspėstų. Išprievertautų.“

– Jus... jus nuskriaudė?

Angliniai rutuliukai paplūdo ledinėmis ašaromis.

– Kur jums suprasti. Eikit savo keliu. Eikit sau! Greičiau!

Idėja...

Džamalas pasigraibė rankomis sau apie kaklą. Labai lėtai. Tačiau nepakankamai. Mergina šastelėjo atgal – jos koja beveik pakibo tuštumoje.

Džamalas sustingo. Toji mergina – tikras įbaugintas žvirble-

lis, kurį reikia pagauti į delną. Paukščiukas, iškritęs iš lizdo ir nemokantis skristi.

– Aš nejudėsiu, panele. Tik pametėsiu jums savo šaliką. Laikysiu jį už vieno galo. Tiesiog nusitverkite už kito. Jums spręsti, paleist jį ar ne.

Mergina, ir vėl nustebusi, sudvejojo. Tuo pasinaudojęs Džamalas švystelėjo raudono kašmyro galą. Nuo jaunosios savižudės jį skyrė pora metrų.

Audiny s nukrito jai prie kojų.

Ji atsargiai pasilenkė, iš vargano drovumo suknelės skiaute prisidengė apnuogintą krūtinę, paskui atsitiesė, nusitvėrusi Džamalo pasiūlyto šaliko.

– Po truputį, – tarstelėjo Džamalas. – Aš trauksiu audinį, vyniosiu jį apie rankas. Leiskite prisitraukti jus iki manęs – per porą metrų, tik per porą metrų toliau nuo prarajos.

Mergina tvirčiau suspaudė audinį.

Tada Džamalas suprato, kad jo viršus, kad jis teisingai pasielgė sviesdamas šaliką, kaip kad jūreivis sviedžia skęstančiam gelbėjimo ratą, palengva traukdamas jį į paviršių, centimetras po centimetro, be galo atsargiai, kad neplyštų audinys.

– Po truputį, – pakartojo, – eikite prie manęs.

Staiga jam toptelėjo, kad jis ką tik sutiko gražiausią merginą, kokią kada nors yra matęs. Ir ką tik išgelbėjo jai gyvybę.

To pakako, kad jis sutriktų, – sekundės dalelę.

Netikėtai mergina trūktelėjo šaliką. Džamalas tikėjosi kokios tik nori reakcijos, tik ne tokios. Staigus, ūmus judesys.

Šalikas išslydo jam iš rankų.

Visa kita truko akimirksnį.

Merginos žvilgsnis įsmigo į jį – neišdildomas merginos žvilgsnis tolstančio traukinio lange.

– Neee! – suriko Džamalas.

Paskutinis dalykas, kurį jis pamatė, buvo raudono kašmyro šalikas, plazdantis tarp merginos pirštų. Po akimirkos ji krito į pragarmę.

Džamalo gyvenimas taip pat – bet tada jis to dar nežinojo.

Džamalo Salaju dienoraštis

Man ilgai nesisekė.

Ilgainiui, sėkmei vis krypstant į vieną pusę – ir niekad į reikiamą, gyvenimas man pradėjo rodytis kaip didžiulis sąmokslas, suregztas bendrininkų, prisiekusių prieš mane susivienyti. Jų vaideiva – tarsi koks dievas, panašus į sadistą mokytoją, „užsisėdusi“ klasės silpniausiajį. O visi kiti jo bičiuliai, didžiai patenkinti, kad smūgiai tenka ne jiems, taip pat vaidina uolius kankintojus. Iš tolo. Kad išvengtų rikošeto. Tarsi nesėkmė būtų užkrati.

Vėliau, bėgant metams, aš supratau.

Tai iliuzija.

Gyvenime jūs susitinkate ne ką daugiau patvirkusių dievų negu mokytojų, paverčiančių jus atpirkimo ožiu.

Dievams, kaip ir mokytojams, į jus nusispjaut. Jūs jiems neegzistuojate.

Kad moneta vieną dieną nukristų gerąja puse, tiesiog reikia žaisti – dažnai, daug, pradėti iš naujo, visada.

Primygtinai.

Tai tiesiog tikimybės klausimas. Ir galbūt – galiausiai – sėkmės.

Mano vardas Džamalas.

Džamalas Salaju.

Ne iš tokių vardų, kurie neša sėkmę *a priori*.

Nors...

Jei pastebėjote, mano vardas toks pat kaip Džamalo Maliko, vaikinio iš filmo „Lūšnynų milijonierius“. Beje, tai ne vienintelis mūsų bendrumas. Mes abu – musulmonai ne musulmonų krašte, ir mums nusišvilpt. Jis išaugo Daravyje, Bombėjaus lūšnyne, aš – 4000 gyvenvietėje La Kurneve, Balzako daugiaaukštyje. Nežinau, ar čia galima lyginti. Fizine prasme taip pat – nežinau. Jis ne itin dailus su savo atlėpusiomis ausimis ir baikštaus žvirblio išvaizda. Aš irgi ne. Dar blogiau – aš turiu tik vieną koją, na, bent jau vieną su puse: antroji siekia kelį ir baigiasi kūno spalvos anglies pluošto protezu. Kada nors jums papasakosiu.

Tai buvo vienas tų kartų, kai moneta nukrito ne gerąja puse.

Bet svarbiausias bendrumas akivaizdus. Džamalo Maliko koziris – ne milijonai rupijų, o Latika, jo mylimoji, graži kaip saulė, ypač pabaigoje, su geltonu šaliu, kai jis vėl susitinka ją Bombėjaus stotyje. Tai ji – jo aukso puodas.

Mano atvejis panašus.

Prieš mane neapsakomai patraukli mergina. Ji ką tik apsilviko mėlyną tulpės formos suknelę. Jos krūtys šoka po šilkinę iškirpte, į kurią aš turiu teisę panardinti žvilgsnį tiek ilgai, kiek panorėsiu. Kaip jums geriau paaiškinti? Ji – mano moters idealas, maždaug taip, lyg būtų viliojusi mane sapnuose daugybę naktų prieš išnirdama priešais vieną gražų rytą.

Aš su ja vakarieniauju.

Jos namuose.

Židinio liepsnos tarsi glamonėja baltą jos veido odą. Yra ir šampano. *Piper-Heidsieck, 2005*. Po kelių valandų mes mylėsime, galbūt net nebaigę valgyti.

Mylėsime bent vieną naktį.

O gal ir kelias.

Galbūt ir visas kitas mano gyvenimo naktis – tai kaip sapnas, kuris rytą neišblėsta, kuris lydės mane po dušu, paskui sukleru-

siu liftu paskutiniame dar nenugriautame 4000 gyvenvietės daugiaaukštyje, paskui iki RER* B stoties La Kurnevas–Oberviljė.

Ji man nusišypso. Pakelia prie lūpų šampano taurę; įsivaizduoju, kaip burbuliukai sproginėdami leidžiasi žemyn jos kūnu. Priglaudžiu lūpas prie jos lūpų. Drėgnų nuo *Piper-Heidsieck* kaip tirpstanti šnypščioji tabletė.

Jai buvo labiau prie širdies jos jaukūs namai nei koks prašmatnus vietinis restoranas. Galbūt iš tiesų ji truputį gėdijasi rodytis su manimi, gėdijasi žvilgsnių nuo kaimynų staliuko į luošą arabą, lydintį gražiausią vietos merginą. Aš ją suprantu, nors man nė motais jų niekingas pavydas. Šios akimirkos nusipelniau labiau už visus kitus. Viską pastačiau ant kortos. Peržaisdavau partiją kas kartą, kai moneta nukrisdavo blogąja puse. Niekada nenuleisdamas rankų.

Aš laimėjau.

Tą merginą pirmą kartą sutikau prieš šešias dienas pačioje neįtikinamiausioje vietoje pamatyti fėja. Ipore.

Per tas šešias dienas aš kelissyk vos nenumiriau.

Aš gyvas.

Tas šešias dienas mane kaltino žmogžudyste. Keliomis žmogžudystėmis. Šlykščiausiomis, kokios tik gali būti. Pats vos tuo neįtikėjau.

Aš nekaltas.

Mane persekiojo policija. Teisė. Nuteisė.

Aš laisvas.

Matysite, jums irgi bus sunku patikėti vargšo luošo arabiūkščio kludiesiais. Stebuklas jums pasirodys per daug neįtikimas. Policijos versija – kur kas įtikimesnė. Matysite, jūs taip pat abejosite. Iki pat galo.

Grįšite prie to pasakojimo pradžios, vėl perskaitysite šias eilutes ir pagalvosite, kad aš beprotis, kad spendžiu jums spąstus ar kad viską prasimaniau.

---

* RER (*Réseau express régional*) – regioninis ekspreso tinklas Paryžiaus metro linijų sistemoje.

Tačiau aš nieko neprasimaniau. Aš ne beprotis. Jokių spąstų.
Prašau jūsų tik viena: pasikliaukite manimi. Iki pat galo.

Viskas baigsis gerai, pamatysite.

Dabar 2014 metų vasario 24-oji. Viskas prasidėjo prieš dešimt dienų, vieną penktadienio vakarą, keturioliktą dieną, tuo metu, kai Šv. Antano terapijos instituto vaikišciai grįžta namo.